

SUCCESS STORY

Učenici iz manjinskih zajednica se integrišu u obrazovni sistem Kosova

Centri za učenje pomažu učenicima u prevazilaženju jezičkih barijera

Photo by: People in Need

Deca uče slova i brojke u predškolskoj učionici centra za učenje u Kosovom Polju.

“Pre nekoliko godina, sedeo sam u istim klupama i bivao tutorisan!”

Ardian Šabani, tutor u Centru za učenje u Štimlju

Februar 2016. – Tokom 1990-ih godina, obrazovni sistem na Kosovu je bio u haosu, pogotovu za učenike iz manjinskih etničkih zajednica. Za školovanje na svom maternjem jeziku, učenici koji govore albanski su jedino mogli pohađati neformalnu, privatno vođenu nastavu. Deca iz manjinskih zajednica kao što su romska, aškalijska i egipćanska, većinom nisu uopšte išla u školu.

Nakon rata 1999. godine, došlo je do stalnog porasta naglaska na poboljšanje kvaliteta obrazovanja za sve.

Kada mu je bilo 12 godina, Ardijan Šabani, pripadnik aškalijske zajednice, se pridružio specijalnoj nastavi u okviru centra za učenje u Štimlju, na Kosovu, za dodatnu pomoć u izradi domaćih zadataka. Njemu se to toliko dopalo da se, pre dva leta, dobrovoljno ponudio da pomogne oko godišnjeg letnjeg kampa, pa zatim ponovo sledeće godine. Čak i sada, pošto je završio srednju školu, on ponovo dolazi natrag u centar za učenje svakog dana tokom nedelje, da pomogne drugim učenicima kao tutor.

“Pre samo nekoliko godina, sedeo sam u istim klupama i bivao tutorisan,” kaže on. Sledeće godine, dodaje on, “želeo bih da studiram na univerzitetu kako bih postao vaspitač.”

U 2009. godini, centar za učenje u Štimlju je počeo sa pružanjem dodatne pomoći u izradi domaćih zadataka za učenike iz manjinske aškalijske i egipćanske zajednice. Otada je centar proširio aktivnosti i sada obuhvata tri učionice, biblioteku, i petonedeljni letnji program.

Centar za učenje je jedan od pet ove vrste koje je podržao USAID od februara 2014. godine do decembra 2015. godine, u cilju poboljšanja inkluzivnog obrazovanja. Ovim centrima upravlja organizacija Balkanski suncokreti Kosova u saradnji sa organizacijom Ljudi u nevolji (“People in Need”).

“Imamo sreće da sada možemo da integrišemo više pripadnika manjinskih zajednica u sve što radimo,” kaže Skender Bajrami, direktor osnovne škole Emin Duraku u Štimlju, koja je domaćin centra za učenje. “U početku smo bili pesimistični u smislu da smo očekivali da će ovo zasmetati ostaloj deci, ali sada uviđamo da je ovo jedno snažno iskustvo od koga svi imaju koristi.”

Centar ne služi samo đacima iz manjinskih zajednica. Iako su Albanci etnička većina u opštini, mnogi od njih su takođe zainteresovani za aktivnosti koje se nude, kao pomoć u učenju matematike, jezika, likovne umetnosti, i nauke.

Centar za učenje u Kosovom Polju realizuje još veći program od onog u Štimlju, uključujući i mnoge romske učenike, pored onih iz aškalijske i egipćanske zajednice. Zbog činjenice da se suočava sa dodatnim preprekama, on pruža dodatne usluge. Na primer, mnoga deca govore romskim jezikom

kod kuće iako deo njih pohađa školu na srpskom jeziku. Više dodatnih časova pomoći u izradi domaćih zadataka, koji se nude u okviru centra, su raspoređeni u različitim smenama kako bi se prilagodili učenicima i odgovirili na veliko interesovanje koje vlada za program. Tri puta nedeljno, centar takođe nudi nastavu za odrasle žene, kako bi poboljšale osnovne pimenosti kao i naučile nove zanate.

Čak do 2008. godine, 50 odsto učenika u Kosovom Polju je napuštalo srednju školu, što je nateralo centar za učenje da angažuje medijatore ili posrednike koji bi radili sa mladima da bi ih ohrabрили da se ili vrata natrag u školu ili je uopšte i ne napuštaju. Sada, broj učenika koji napuštaju školu je do te mere smanjen da se “oni mogu izbrojati na prste jedne ruke,” po Rahmonu Stolakuu, koordinatorsu centra.

Centar takođe upravlja i jedinom besplatnom predškolskom ustanovom u opštini, gde upoznaje malu decu sa slovima i brojevima na albanskom i srpskom jeziku, kako bi ona bila spremna za ulazak u školski sistem u uzrastu od 6 godina.

“Mi učimo po dva slova nedeljno – vežemo ih za neko ime, da bi ih deca zapamtila,” kaže Artan Aslani, učitelj predškolske ustanove. “Napravimo slovo A sa konopcem na podu, kako bi deca mogla da hodaju po njemu. Potom ga stavimo na velikom listu papira, da bi mogla da ga vide... Po onome što vidimo, deca imaju dobru motornu kontrolu u svojim rukama; mi ih podstičemo da počnu da pišu na velikim listovima papira, na sveskama... Ona uzimaju knjige i pokušavaju da čitaju kroz slike. Kažu: ovo je A!

Na taj način, jednostavno, mladi učenici počinju uspešno obrazovanje. A kakve će karijere izabrati po završenom obrazovanju?

Vreme će pokazati.